

Wisselend beeld voor Nederlandse Maakindustrie in het tweede kwartaal van 2024

Industrie heeft structureel tekort aan technisch personeel, maar blijft groeien in arbeidsproductiviteit

In het tweede kwartaal van 2024 liet de Nederlandse Maakindustrie een wisselend beeld zien, zo blijkt uit verschillende bronnen. De ondernemers in de sector worden beperkt in hun mogelijkheden vanwege een structureel tekort aan technisch personeel, desondanks blijft de arbeidsproductiviteit stijgen. De productieomvang bij bedrijven nam opnieuw toe, maar minder dan voorheen, daarnaast was sprake van een stagnerende vraag. Desondanks zijn de vooruitzichten voor de Maakindustrie positief.

ABN AMRO verwacht dat de sector dit jaar met 1,5 procent zal groeien en in 2025 zelfs met 6,0 procent, ondanks de druk op de productie in 2023 en het eerste kwartaal van 2024. Deze druk werd veroorzaakt door de wereldwijd afgenomen vraag naar industriële producten als gevolg van de snel gestegen rente in 2022. Bovendien werden extra voorraden, opgebouwd tijdens de pandemie, afgebouwd en daalde de vraag naar energie-intensieve producten zoals chemicaliën en staal vanwege de hoge energiekosten in Europa. De vraag naar investeringsgoederen zoals productiemachines daalde ook, maar Nederlandse machinebouwers hielden de productie op peil dankzij grote portefeuilles openstaande orders. Ondanks deze uitdagingen kampt de sector met een structureel tekort aan technisch geschoold personeel, dat door de vergrijzing verder kan toenemen.

Het producentenvertrouwen van de industrie was in juni minder negatief dan in mei, aldus het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Dit kwam voornamelijk door de positievere verwachtingen van fabrikanten over de bedrijvigheid en de minder negatieve kijk op de voorraden gereed product. Desondanks lag het producentenvertrouwen nog steeds onder het gemiddelde van de afgelopen 20 jaar.

De Koninklijke Metaalunie Economische Barometer gaf een wisselend beeld weer. Zo presteren de onderhouds- en servicebedrijven en de bedrijven die actief zijn op het gebied van engineering en advies, beter dan het gemiddelde MKB-maakbedrijf. De machinebouwers scoorden juist slechter dan gemiddeld.

De Nevi PMI® voor de Nederlandse productiesector laat zien dat het aantal ontvangen nieuwe orders in juni voor de vierde maand op rij steeg. De groei was echter kleiner dan in mei. De productieomvang bij bedrijven nam opnieuw toe, maar deze stijging was bescheiden. Het aantal ingekochte materialen daalde in juni, terwijl de in- en verkoopprijzeninflatie aanzienlijk was.

Hoewel de industrie blijft groeien in arbeidsproductiviteit, blijft het tekort aan technisch personeel een belemmering. Het aantrekken van kennismigranten kan duurder worden door mogelijke fiscale versoeringen, opgelegd door de nieuwe regering. De sector kan de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers verbeteren door het stimuleren van het volgen van opleidingen en trainingen op het gebied van digitalisering en kunstmatige intelligentie (AI). De verwachtingen voor de toekomst zijn positief, maar de industrie moet alle zeilen bijzetten om voldoende arbeidskrachten aan te trekken en de productiviteit te blijven verhogen, aldus ABN AMRO.

Bron:

1. [Herstel industrie kan personeelstekort doen toenemen](#)
2. [Vertrouwen producenten industrie verbetert verder](#)
3. [Economische Barometer MKB-maakindustrie: Sterk wisselend beeld](#)
4. [Opleving Nederlandse productiesector minder groot in juni - Nevi PMI® 50.7](#)

Dealvolume

In het tweede kwartaal van 2024

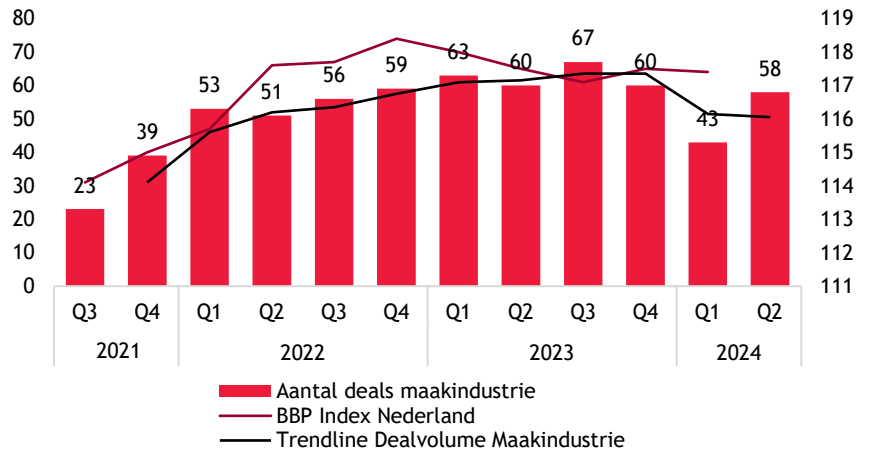
zijn er **58 deals** geweest

in de Maakindustrie, ofwel een daling van 3 procent ten opzichte van een jaar eerder.

BDO Deals

Dealvolume laatste 36 maanden

Bron: BDO-Analyse o.b.v. Mena.nl, Mergermarket, FD, CBS

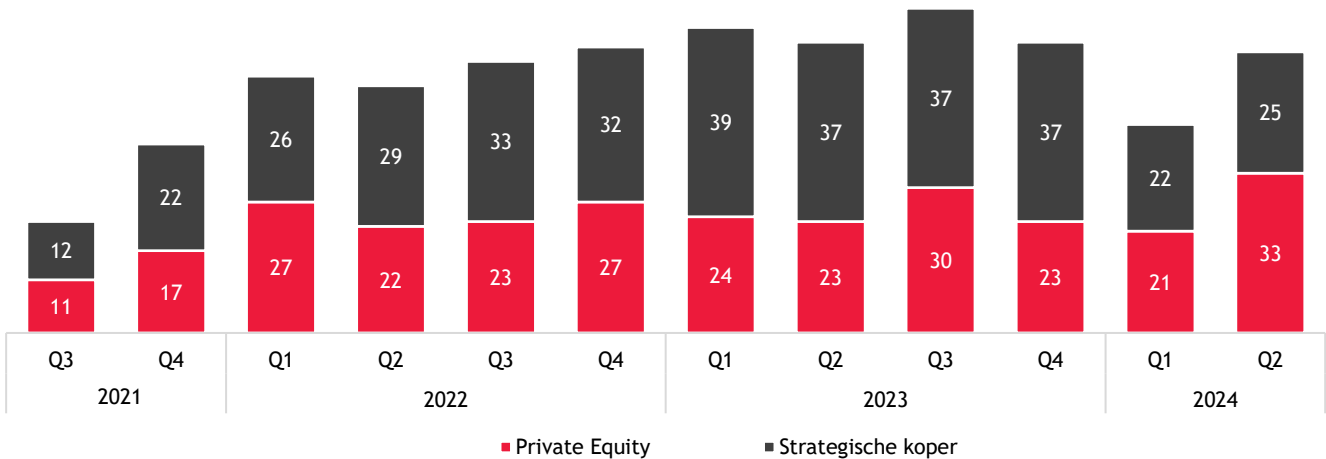
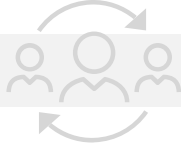
Target	Koper	Rationale
		Investering
		Marktaandeel
		Investering
		Investering
		Marktaandeel
		Investering
		Horizontale integratie
		Horizontale integratie

Private Equity (PE) betrokkenheid in de Maakindustrie

In het tweede kwartaal van 2024 stijgt de betrokkenheid van Private Equity partijen bij transacties in de Maakindustrie naar een aandeel van

ongeveer **57 procent**

Bron: BDO-Analyse o.b.v. Mena.nl, Mergermarket, FD, CBS

De aanwezigheid van Private Equity in de Maakindustrie is toegenomen, gezien hun sterke interesse in mogelijkheden tot consolidatie. Dit biedt perspectieven voor ondernemers in de maakindustrie. Dergelijke partijen hebben vaak toegang tot kapitaal en expertise om bedrijven te ondersteunen bij strategische samenwerkingen, schaalvergroting en het realiseren van waardecreatie.

Met de overnames van DTE en Slagman breidt VADO haar activiteiten uit met twee hoogwaardige en gezonde technologiebedrijven die actief zijn in voor ons belangrijke investeringsthema's Energie & Energietransitie en Hightech & Semicon. Omdat ze werkzaam zijn in dezelfde groeimarkten als een flink aantal van onze andere deelnemingen levert dat mooie kansen op voor verdere samenwerking en uitbreiding van de integrale dienstverlening aan onze opdrachtgevers." **Aart Fortanier, CEO VADO**

Het feit dat we nu Mentha Impact als aandeelhouder hebben is een grote kans voor Thermatras. Ze zijn betrokken en brengen brede kennis en ervaring mee in het helpen van organisaties en om hun potentieel maximaal te benutten. Ik heb er dan ook veel vertrouwen in dat we samen de ambitieuze groeiplannen van Thermatras kunnen realiseren." **Alexander Norder, Managing Director Thermatras**

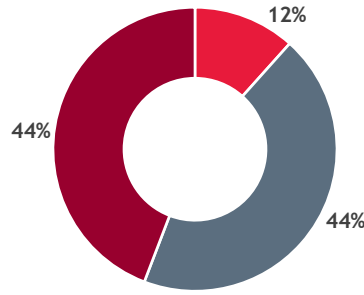
In Castik hebben we onze voorkeurspartner gevonden die ons zal ondersteunen om onze capaciteiten en mogelijkheden verder uitbreiden en zowel organisch als door acquisities te groeien. De ervaring van de partners, het vertrouwen in onze cultuur en het bedrijfs-DNA hebben ons overtuigd van Castik. We kijken uit naar een nauwe samenwerking in de komende jaren. Het feit dat Equistone minderheidsaandeelhouder blijft, toont hun blijvende vertrouwen in Andra Tech Group en onze strategie." **Geert Ketelaars, CEO Andra Tech Group**

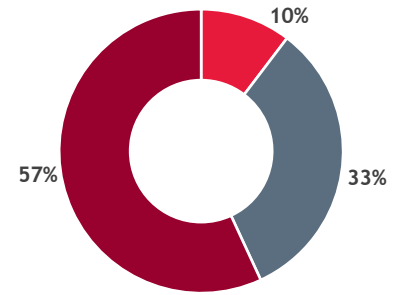
(Inter)nationale betrokkenheid

Het aandeel crossborder deals in de Nederlandse Maakindustrie blijft afnemen. Deze trend wordt steeds meer beïnvloed door deals met binnenlandse kopers. Deze ontwikkeling heeft te maken met de sterke consolidatie van de Nederlandse Maakindustrie, die bekend staat om haar innovatieve producten en hoogwaardige kwaliteit. Buitenlandse partijen worden echter nog steeds aangetrokken door Nederland vanwege het aantrekkelijke vestigingsklimaat, dat gekenmerkt wordt door een goede fysieke en digitale infrastructuur en een stabiel politiek en economisch klimaat.

(Cross-) Border Deals Q1 2024

(Cross-) Border Deals Q2 2024

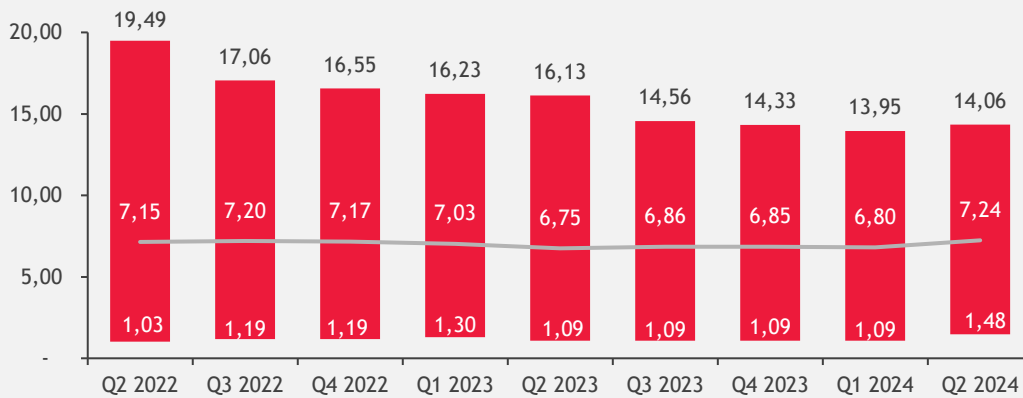
■ Extra-European ■ Intra-European ■ Domestic

Bron: BDO-Analyse o.b.v. Mena.nl, Mergermarket, FD, CBS

Multiple analyse

Uit onze multiple analyse ('CCA') blijkt dat de TEV/EBITDA ten opzichte van een jaar eerder met meer dan 7% is gestegen. Dit is mede een gevolg van de stabilisatie van de economische omstandigheden, wat een positieve impact heeft gehad op bedrijfswaarderingen. Onderstaande grafiek is gebaseerd op de hoogste, laagste en mediaan multiple van beursgenoteerde bedrijven in de Maakindustrie.

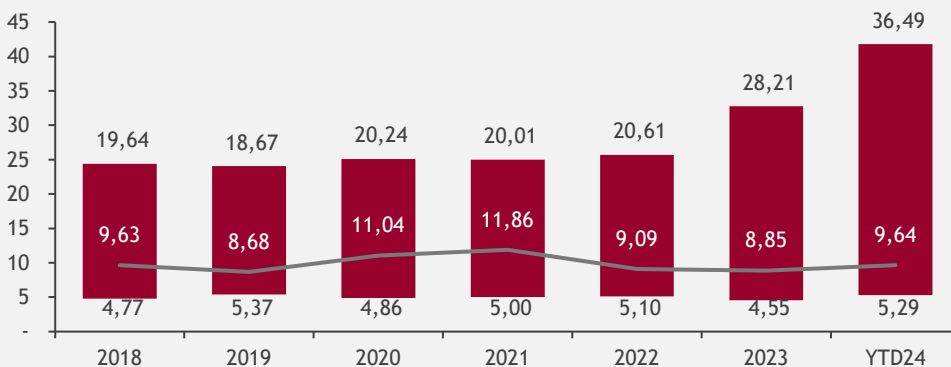
Comparable Company Analysis (CCA) - TEV/EBITDA

Bron: S&P CapitalIQ

Onderstaande grafiek is gebaseerd op gerealiseerde transactie multiples ('CTA') in de Maakindustrie.

Comparable Transaction Analysis (CTA) - TEV/EBITDA

Bron: S&P CapitalIQ & Mergermarket

Table of deals

Een selectie van deals in het tweede kwartaal van 2024

Datum	Koper	Target	Segment	Beschrijving
Juni 2024	 intersaction	 MICRO MACHINING GROUP	 Machinebouw	Intersaction neemt MMG over van Standard Investment
Juni 2024	 DIMENSIO de zakkenspecialist	 123 kartonnen dozen UW SPECIALIST	 Verpakkings-industrie	Dimensio Verpakkingen heeft 123kartonnendozen.nl overgenomen
Juni 2024	 P&D Group Packaging & Disposables	 FAREDO VERPAKKINGEN	 Verpakkings-industrie	P&D Group heeft Faredo Verpakkingen overgenomen
Juni 2024	 Mentha CREATING DURABLE SUCCESS	 Thermatras	 Overig	Mentha neemt een belang in Thermatras
Mei 2024	 GEORGE	 THE NEON COMPANY	 Technologische en elektronische industrie	The Neon Company haalt de private durfinvesteerder George aan boord
Mei 2024	 DST-CHEMICALS	 ECOPOINT	 Chemische industrie	DST-Chemicals neemt Eco-Point over
Mei 2024	 CASTIK CAPITAL	 ANDRA TECH GROUP	 Metaal-industrie	Castik Capital neemt een meerderheidsbelang in Andra Tech Group
April 2024	 vado investeren in ondernemen	 SLAGMAN	 Metaal-industrie	VADO breidt investeringsportefeuille uit met overname Slagman Groep
April 2024	 vado investeren in ondernemen	 DTE cooling & heating	 Machinebouw	VADO breidt investeringsportefeuille uit met overname Dutch Thermal Engineering
April 2024	 NOK.5	 SW/ VASTGOED VERBETERING	 Overig	NOK.5, een participatie van AXECO, heeft een aandelenbelang verkregen in SW Vastgoedverbetering
April 2024	 Mentha CREATING DURABLE SUCCESS	 SPC	 Metaal-industrie	Mentha stapt in de coatingspecialist SPC
April 2024	 Refresco	 VBC BOTTLING CO	 Verpakkings-industrie	Refresco neemt drankenfabrikant VBC Bottling Company over
April 2024	 bos machines de specialist voor de timmerindustrie	 H&M HOUTBEWERKINGSMACHINES	 Machinebouw	Bos Machines International en H&M Houtbewerkingsmachines bundelen krachten

Appendix

Peergroup BDO

BDO subsectoren Maakindustrie	Hoofdsector	N	EV/EBITDA					
			Q1 - 2023	Q2 - 2023	Q3 - 2023	Q4 - 2023	Q1 - 2024	Q2 - 2024
Agricultural and Farm Machinery	M&M	2	10.12	9.08	8.78	8.90	8.61	6.87
Aluminum	M&M	3	7.43	9.71	8.43	8.28	8.50	8.28
Building Products	BP	29	6.52	7.24	6.76	6.80	6.51	7.45
Commodity Chemicals	P&P	7	8.52	7.69	9.15	9.53	9.60	10.65
Construction and Engineering	CCS	33	6.00	5.56	5.42	5.66	6.06	6.06
Construction Machinery & Heavy Transportation E	M&M	18	9.09	6.54	6.88	7.14	6.59	7.45
Construction Materials	BP	17	6.26	6.18	6.32	6.51	6.32	6.53
Copper	M&M	3	4.70	7.24	8.86	8.75	8.61	8.42
Diversified Metals and Mining	M&M	14	3.15	4.10	4.21	4.86	4.94	4.62
Diversified Support Services	CCS	4	10.33	9.99	9.30	8.80	8.74	9.07
Environmental and Facilities Services	CCS	13	8.33	8.07	7.35	7.26	7.16	7.33
Gold	M&M	5	5.29	5.39	5.00	4.86	4.66	5.25
Industrial Machinery and Supplies and Component	M&M	57	8.16	7.93	8.24	7.80	7.57	7.75
Metal, Glass and Plastic Containers	P&P	7	6.11	5.69	5.39	5.31	5.05	5.92
Paper and Plastic Packaging Products and Materia	P&P	6	8.12	7.13	7.80	9.38	9.87	9.87
Precious Metals and Minerals	M&M	3	2.50	3.69	5.26	9.15	9.06	9.65
Specialty Chemicals	M&M	6	6.33	6.79	8.61	7.32	7.16	7.01
Steel	M&M	8	5.17	4.00	4.65	5.22	4.83	4.76
Grand Total / Mediaan volledige Maakindustrie		235	7.03	6.74	6.86	6.85	6.80	7.24

*Metals & Machinery (M&M) *Building Products (BP) *Commercial Construction Service (CCP) *Plastics & Packaging (P&P)

NB. Ondernemingswaarde (EV) is gelijk aan de Marktwaaarde van het eigen vermogen (EV) plus de netto schuld (D).

Bron: Capital IQ per 30 juni 2024.

Meer informatie?

Als M&A adviseurs met uitgebreide kennis van de Maakindustrie zijn wij bij BDO Deal Advisory uitstekend gepositioneerd om ondernemers te adviseren en ondersteunen bij hun zakelijke transacties.

BDO Deal Advisory | Maakindustrie

Joost Coopmans
Partner
+31 6 51 42 81 81
Joost.Coopmans@bdo.nl

Michel Zwanenburg
Senior Manager
+31 6 52 31 38 47
Michel.Zwanenburg@bdo.nl

Lodewijk Kolfshoten
Senior Manager
+31 6 41 25 64 90
Lodewijk.Kolfshoten@bdo.nl

Maarten ter Harmsel
Manager
+31 6 17 24 63 28
Maarten.ter.Harmsel@bdo.nl

Laura Trommelen
Senior Adviseur
+31 6 20 30 88 67
Laura.Trommelen@bdo.nl

Mike de Beer
Senior Adviseur
+31 6 10 56 62 66
Mike.de.Beer@bdo.nl

Tim Zwitter
Adviseur
+31 6 57 62 31 30
Tim.Zwitter@bdo.nl

Amy Imthorn
Adviseur
+31 6 53 62 64 14
Amy.Imthorn@bdo.nl

Thomas Poldervaart
Adviseur
+31 6 19 60 01 10
Thomas.Poldervaart@bdo.nl

Deze publicatie is zorgvuldig voorbereid, maar is geschreven in algemene termen en dient te worden beschouwd als bevattende slechts algemene verklaringen. Deze publicatie mag niet worden gebruikt om specifieke situaties te behandelen en u dient niet te handelen of zich te onthouden van handelen op basis van de informatie in deze publicatie zonder specifiek professioneel advies te verkrijgen. Neem contact op met BDO Corporate Finance B.V. om deze zaken te bespreken in de context van uw specifieke omstandigheden. BDO Corporate Finance B.V., haar partners, en werknemers aanvaaren of nemen geen enkele verantwoordelijkheid of zorgplicht aan met betrekking tot enig gebruik van of vertrouwen op deze publicatie, en zullen elke aansprakelijkheid voor verlies dat voortvloeit uit enige genomen of niet genomen actie of beslissing gemaakt door iedereen die vertrouwt op deze publicatie of enig deel ervan, ontkennen. Elk gebruik van deze publicatie of vertrouwen hierop voor welk doel of in welke context dan ook, is daarom voor uw eigen risico, zonder enig recht van verhaal tegen BDO Corporate Finance B.V. of een van haar partners, en werknemers.

BDO Corporate Finance B.V. is lid van BDO International Limited, en maakt deel uit van het internationale BDO-netwerk van onafhankelijke lidmaatschapsfirma's. BDO is de merknaam voor het BDO-netwerk en voor elk van de BDO-lidmaatschapsfirma's.

Auteursrecht © BDO 2024. Alle rechten voorbehouden

www.bdo.nl

BDO